

TOIMIA MAATILOJEN ELINVOIMAN, RUOKATURVAN JA ENERGIAHUOLTOVARMUUDEN TUKEMISEKSI – KD:N KRIISIPAKETTI

Energian hinta on moninkertaistunut. Lannoitteita saa huonosti ja hinnat huitelevat pilviä. Eläinten rehu on vähissä. Pankit eivät jousa tilojen rahoituksessa. Pellot uhkaavat jäädä viljelemättä. Joka päivä kahdesta kolmeen tilaa pistää ovet säppiin. Kauppa ja pankit tahkoavat ennätystuloksia.

Tämä kaikki tilanteessa, jossa sota Euroopassa on käynnistänyt globaalin ruokakriisin. Pohjois-Afrikassa säännöstellään leipää, Keski-Euroopassa kaupat rajoittavat ostomääriä. Ruuan hinta nousee kaikkialla.

Ruuantuotannon turvaaminen on yksi valtion tärkeimmistä tehtävistä ja osa kansallista turvallisuutta. Logistisesti Suomi sijaitsee Euroopan kaukaisimmilla perukoilla. Tämä haaste korostuu aivan erityisesti geopoliittisen kriisin aikana. Omavaraisuudesta tinkiminen ei ole meille vaihtoehto. Tällä menolla monista kotimaisista peruselintarvikkeista tulee pulaa jo ensi talvena.

Suomalaisen maatalouden näivettyminen on jatkunut vuosikymmeniä. Heikot yrittäjätulot, kaupan vahva neuvotteluasema sekä kilpailu tuontiruuan kanssa ovat painaneet tilojen kannattavuuden alas ja johtaneet tilakokojen kasvuun. Se on tarkoittanut tiloille valtavaa velanottoa ja toisaalta pakottanut esimerkiksi jatkaamaan turvepeltojen raivaamista. Tuotantokustannukset ovat nousseet hyvin nopeasti jopa moninkertaisiksi, mutta tuottajahinnoissa se ei näy. Kaupan kanssa solmitut sopimukset ovat tyyppillisesti hyvin pitkiä, eivätkä huomioi alkutuotannon riskejä. Samaan aikaan kaupan toimijat ja maatiloja rahoittavat pankit tekevät ennätystuloksia.

Maatalouden entuudestaan heikko kannattavuus sai vakavan iskun Ukrainan sodan alettua. Häiriöt uhkaavat jäädä pitkäkestoisiksi ja vaikeasti ennakoitaviksi. Globaalin ruokakriisin edessä ei kotimaista tuotantoa pidä jättää oman onnensa nojaan. On absurdia, että ruuan hinta nousee, mutta tuottajilla ei meinaa rahat riittää sen tuottamiseen. Ruokaketju on rikki.

Tuottajajärjestöt, elintarvikemarkkinavaltuutettu ja monet muut tahot ovat jo pitkään esittäneet keinoja maatilojen tukemiseksi kustannuskriisin yli. Kristillisdemokraatit ovat koonneet maatalouden kriisipakettiin keinoja akuutin tilanteen paikkaamiseen, sekä maatalouden ja energihuollon omavaraisuuden pitkäjänteiseksi kehittämiseksi.

Tärkeintä viljelijöille on saada työstään riittävä tulo, ei elää satunnaisten pelastuspakettien varassa. Siksi maatalouteen tarvitaan myös pitkäjänteisiä muutoksia. Osa näistä tapahtuu markkinaehtoisesti. Monet maataloustukiin ja verotukseen liittyvät asiat ovat kiinni Euroopan Unionista ja siksi vaikuttamista maatalouteen on entistä tarmokkaammin tehtävä myös – ja ehkä aivan erityisesti – siellä.

Sodalla on valtava vaikutus etenkin köyhimpien maiden elintarvikehuoltoon. Ruuan hinta nousee kaikkialla maailmassa. Viljelyalan vähentyessä monin paikoin ilmastonmuutoksen seurauksena on entistäkin tärkeämpää, että Suomi säilyttää ruuantuotantokykynsä. Nyt on tehtävä oikeita asioita, jotta Suomi voi olla tulevaisuudessa tukemassa myös globaalia ruokaturvaa.

Koronakriisin alussa Business Finlandin kautta jaettiin tukia suomalaisille yrityksille ripeästi ja varsin kevein perustein. Nykyinen kriisi uhkaa maatalousyritysten lisäksi ruokaturvaa. Akuutissa tilanteessa kaikki keinot on otettava käyttöön. Maataloutta on nyt tarkasteltava nimenomaan ruuantuotannon näkökulmasta – tukisäännot eivät lohdu, jos leipä loppuu. Maatalous on innovatiivinen ala, joka on ennenkin selvinnyt kriiseistä. Siihen on vaan annettava mahdollisuus.

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITIIKKA.

MAATALOUDEN TUKEMINEN

Elintarvikemarkkinoiden kehittäminen

- Otetaan käyttöön kustannusindeksi**, joka takaa tuotantokustannusten siirtymisen tuottajain-toihin koko elintarvikeketjun läpi. Esimerkiksi kuljetusalalla indeksejä on käytetty onnistuneesti jo pitkään.
- Mikäli kaupalla ei ole valmiutta muuttaa toimintatapojaan, uudistetaan elintarvikemarkkinolakia ripeästi ja säädetään valikoimajakson enimmäisajaksi kaksi kuukautta.**
- Edistetään pienten ja keskisuurten tuottajien **mahdollisuuksia osallistua julkisen sektorin kilpailutuksiin** esim. tuottamalla julkisten hankintojen kriteereihin ohjeistus/koulutus kunnille Kouvolan, Kiuruveden ja muiden kuntien hyvien esimerkkien pohjalta. Kriteereissä voi olla esimerkiksi ruoan jäljitettävyyden, tuoreuden ja kuljetusaika. Kilpailutukset tulee osittaa niin, että myös pienillä toimijoilla on aito mahdollisuus osallistua niihin. Julkisen sektorin tulee merkittävänä ostajana näyttää hyvää esimerkkiä ja soveltaa myös parhaita sopimuskäytäntöjä alkutuottajien ja elintarviketeollisuuden elinvoiman varmistamiseksi.
- Parannetaan markkinainformaation saatavuutta.** Lisätään Tilastokeskuksen resursseja maataloustuotteiden hintaindeksien julkaisemiseen kuukausittain ja tilastointikäytäntöjen kehittämiseen. Avoin ja ajantasainen markkinainformaatio helpottaa markkinoiden kehityksen seuraamista ja auttaa myös tuottajahintojen määrittelyä.
- Edistetään suomalaisen ruoan vientiä** mm. perustamalla vientipalveluyhtiö ja tukemalla vientipalveluosuuden kehittämistä. Maataloustuotteiden vienti ei ole ristiriidassa huoltovarmuuden kanssa vaan vienti lisää myös kotimaista resilienssiä. On helpompaa kääntää vientivirrat kotimaahan kuin nostaa tuotantoa kriisitilanteessa.
- Tuetaan tuottajien neuvotteluaseman vahvistumista** kannustamalla tuottajaorganisaatioiden/ yhteisliittymien perustamista esimerkiksi kohdennetulla tuella.
- Luodaan järjestelmä, jolla kuluttaja voi saada **varman tiedon tuotteen alkuperästä.**
- Veloitetaan vähittäiskauppoja** nykyisen hallitusohjelman mukaisesti **avaamaan kuluttajataansa** kuluttajien tietosuoja huomioiden.

Verotukselliset keinot

- Vuoden 2021 energiaveron palautus kolminkertaisena.** Palautus kohdentuu niille tiloille, joiden toimintaan kohonneet energianhinnat ovat iskeneet pahiten. Suomen tulee nopeasti hakea komissiolta hyväksyntä menettelylle.
- Myönnetään arvonlisäveron** maksuun 12 kuukautta kulutonta ylimääräistä maksuaikaa.
- Poistetaan maatalousrakennusten kiinteistövero** pysyvästi. Vero tulisi poistaa jo alkaneen vuoden osalta ja palauttaa tilojen mahdollisesti jo maksama osuus.
- Lasketaan ruoan arvonlisäveroa** pidemmällä tähtäimellä. Ruoan kuluttajahinnat nousevat väistämättä ja korkea hinta osuu ennen kaikkea köyhimpiin kotitalouksiin.

Maatilojen rahoitus

- 1. Edistetään maatilalainojen vapaaehtoisen lyhennysvapaan myöntämisedellytyksiä.** Nykyisenaisessa tilanteessa pankeilla on oltava valmius myöntää viljelijöiden lainoihin lyhennysvapaita ja korkohelpotuksia pankkisääntelyn sitä estämättä. EU:n pankkisäädösten tulee mahdollistaa väliaikainen poikkeus.
- 2. Korotetaan Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) pääomaa maksuvarmuuslainojen ja takausvastuukyvyyn nostamiseksi**
- 3. Helpotetaan nuoren viljelijän aloitustuen** vuotuista yrittäjätulovaatimusta sekä koulutusvaatimuksen täyttämisen ajanjaksoa. Yrittäjätulon 3 vuoden tarkasteluajanjaksoa voidaan pidentää kaikilla tuen piirissä olevilla viljelijöillä 5 vuoteen.
- 4. Helpotetaan viljelijän mahdollisuutta yrityksensä velkasaneeraukseen.**
- 5. Korotetaan tukia** olemassa olevien tukijärjestelmien puitteissa ja vaikutetaan komissioon, jotta se mahdollistaisi jäsenmaille tilojen tukemisen nopeasti ilman hyväksyntämenettelyä.

Koulutus ja maatalouden tukitoiminnot

- 1. Lisätään maatalous- ja elintarvikesektorin osuutta TKI-rahoituksesta:** viljelymenetelmät, kasvinjalostus, teknologia, suljetummat ravinnekierrat, synteettinen proteiinituotanto, jne.
- 2. Lisätään tarpeellinen määrä koulutuspaikkoja** maatalouden ammatteihin sekä tukiammatteihin, kuten koneasentajatutkintoihin.
- 3. Kehitetään pieneläinlääkäreille** tarvittaessa nopea uudelleenkoulutusmahdollisuus tuotantoeläimiin.
- 4. Vakinaistetaan** hallitusohjelman mukaisesti viljelijöiden työhyvinvointia edistävä **Välitä viljelijästä** -projekti ja varmistetaan riittävä resursointi.
- 5. Varmistetaan riittävä resursointi** maatilojen **neuvontapalveluihin.**
- 6. Varmistetaan maaseudun tie- ja tietoliikenneinfran toimivuus.**
- 7. Lisätään tukea** maatilojen **kyberturvan kehittämiseen.** Maatiloilla on entistä enemmän korkeaa teknologiaa, joka vaatii jatkuvaa päivittämistä ja korkeaa osaamista.

Välitön varautuminen ja huoltovarmuus ruokaturvan osalta

- 1. Aloitetaan välittömästi valkuaiskasvien varmuusvarastointi.**
- 2. Nostetaan varmuusvarastoinnin tasoa.**
- 3. Laajennetaan Huoltovarmuuskeskuksen siemenviljavarastojen** valikoimaa.
- 4. Vahvistetaan merikuljetuskapasiteettia** etenkin Pohjanlahdella.
- 5. Tehdään Huoltovarmuuskeskuksen** budjettiin yleiskorotus.
- 6. Aktivoidaan tarvittaessa EU:n sianlihan yksityisen varastoinnin tuki,** joka mahdollistaa sianlihan varastojen kasvattamisen. Tilapäinen ylituotantotilanne on pienempi ongelma kuin elintarvikepula. Esimerkiksi Kiina on kasvattanut sianlihan varastojaan jo pitkään.
- 7. Edistetään kotitarveviljelyä ja kaupunkiviljelyä.**
- 8. Suunnataan fosforituotantoa lannoitteiden valmistukseen.** Fosfori on peltoviljelyssä tärkeä ravinne. Eurooppaan tuodaan runsaasti fosforia muun muassa Afrikasta. Siilinjärvellä sijaitsee Länsi-Euroopan ainoa fosfaattikaivos. Savukoskella Soklissa sijaitsee lisäksi valtava fosfaattiesiintymä. Hankkeen omistaa nykyisin valtio-omisteinen Suomen Malmijalostus oy. Mikäli kaivos joskus avataan, tulee valtion omistajaohjauksella varmistaa, että maatalouden fosforitarpeet priorisoidaan akku- ja muun teollisuuden tarpeiden yli.

Muita keinoja

1. **Mahdollistetaan ekologisen fokusalan (esim. viherkesanto) korvaaminen** valkuais- ja öljykasvien viljelyllä tällä satokaudella. Asia on komission päätettävä. Suomen on vaikutettava, että tämä päätös saadaan mahdollisimman pian ja kaikki mahdolliset pellot käyttöön.
2. **Panostetaan EU-vaikuttamiseen.** EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) alkuperäinen tavoite oli ruokaturvan parantaminen toisen maailmansodan elintarvikepulan jälkeen. Alueellisen elintarvikeomavaraisuuden ja huoltovarmuuden tulisi olla jälleen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan yhtenä prioriteettina. Maiden mahdollisuuksia suojata omaa ruoantuotantoaan rajoittaa EU:n valtiontukisääntöjen lisäksi Maailman kauppajärjestön (WTO) maataloussopimus. Maataloussopimus velvoittaa maita avaamaan markkinoitaan kansainväliselle kilpailulle. Sopimukset ottavat käytännössä heikosti huomioon Suomen kaukaisesta sijainnista johtuvia poikkeuksellisia maariskejä.
3. **Helpotetaan pienimuotoista kotieläinten pitoa ja tilamyntiä** koskevaa byrokratiaa ja lupa-vaatimuksia.
4. **Korotetaan erityistukea** karjan maatiaisrotujen ja kotimaisten alkuperäisviljelylajikkeiden suojeluviljelyyn.
5. **Edistetään ruokahävikin hyödyntämistä.**
6. Akuutissa kriisitilanteessa voidaan tarjota tiloille suoria **Huoltovarmuuskeskuksen viljelysopimuksia.**

ENERGIASEKTORIN OMAVARAISUUS

Suomen energiasta kaksi kolmasosaa on tuontienergiaa ja tuonnista 60 prosenttia tulee Venäjältä. Tätä riippuvuutta ei poisteta hetkessä. Energia ja maatalous kytkeytyvät läheisesti yhteen. Energiaomavaraisuuden vahvistaminen on pitkä tie. Suomessa emme kuitenkaan lähde liikkeelle nollassa. Lisäämällä kotimaista energiaa, vähennämme riippuvuutta fossiilisista polttoaineista.

1. Otetaan **aurinkopaneelien, aurinkoenergiakeräimien, ilmalämpöpumppujen ja varaavien tulisijojen** asentamistyöt korotetun 60 % kotitalousvähennyksen pariin.
2. Nostetaan energiasektorin osuutta **TKI-panostuksista**.
3. **Alennetaan tilapäisesti polttoaineen jakeluvelvoitetta**, eli vaadittua bioperäisen polttoaineen osuutta. Varmistetaan, ettei nykyisessä akuutissa tilanteessa käytetä ruokaa tai rehua polttoaineen valmistamiseen.
4. Lisätään maankäyttö- ja rakennuslakiin **varaavan tulisijan rakentamisvelvoite** uusiin omakoti- ja erillistaloihin taajamien ulkopuolelle.
5. Nopeutetaan uusien **tuulivoimaloiden luvituspäätöksiä**.
6. **Lisätään maatilojen biokaasun talteenoton sekä biokaasun jakeluverkoston tukia**. Pidetään lämmityskäyttöön tarkoitettu biokaasu vapaana valmisteverosta. Jatketaan henkilöautojen kaasukonversiotukea.
7. **Lisätään Kemera-tukia** nuoren taimikon harvennuksiin energiapuun saatavuuden lisäämiseksi.
8. Parannetaan kaukolämpövoimaloiden kattiloiden **monipolttoainevalmiutta**.
9. **Keskeytetään turpeennostokoneiden romutuspalkkioiden myöntäminen**.
10. **Tarjotaan turvetuottajille sopimuksia Huoltovarmuuskeskuksen kanssa**, jolloin käyttöä pystytään ohjaamaan huoltovarmuuden kannalta tärkeimpiin kohteisiin. Ajetaan tänä kesänä mahdollisimman paljon turvetta aumavarastoon. Samalla lisätään kuivike- ja kasvuturpeen saatavuutta.
11. Ylläpidetään jäljellä olevien **hiilivoimaloiden toimintavalmiutta** v. 2027–2029 asti.
12. Valmistetaan ja ohjeistetaan yrityksiä ja kansalaisia **energiansäästöön**.
13. Vahvistetaan **kestävän energian ja synteettisten polttoaineiden** (metaani, vety, ammoniakki) tuotantoa ja alan TKI-rahoitusta sekä Suomen että EU:n tasolla.
14. Tehostetaan **uusiutuvan dieselin** jäteraaka-aineen keräystä kotimaassa ja edistetään sen käyttöä verotuksellisin toimin.
15. **Alennetaan polttoaineveroa**. Hallituksen on ensitöikseen peruttava hallituskauden alussa tekemänsä veronkorotukset.
16. Otetaan käyttöön **ammattidieseljärjestelmä**.